

ajándék marketing

2007. évi III. évf. 3. az ajándéktárgyak szaklapja

Kalendárium

Vers és
selyem

Kényeztető
ajándékok

Ajándék féméből

Exkluzivitás, tartósság, elegancia – így foglalható össze a fém ajándéktárgyak által sugallt imázs, ami függ a design-tól, a megmunkálás technikájától és az alapanyagtól.

A fémek története összefonódik az emberi történelemmel, hiszen felhasználásukkal készültek használati tárgyak, gépek, ékszerek és fegyverek egyaránt. A fém jelezhet gazdagságot, mint az arany vagy a platina, lehet akár veszélyes is, mint a higany, de hozhat gyógyulást is, mint az orvosok speciális acéleszközei.

A reklámajándékokat forgalmazó cégek katalógusaiban a fémből készült ajándékok a legolcsóbb és legegyszerűbb kategóriától (mint például a bevásárlókocsi-érme, a kulcstartó) a tartós és exkluzív tárgyakig mind előfordulnak.

Menő reklámajándékok

„Tapasztalataink szerint a minőségi fémtárgyak nagyon divatosak. Egyesek ugyan „túl hidegnek” tartják a megjelenésüket, ők valószínűleg inkább a fém legnagyobb „konkurensének” számító márkás, minőségi börtárgyakat választják” – mondja Buchala Tamás, a Giftrend Kft. ügyvezetője. „Nagyon népszerűek az ízlésesen összedolgozott fém-műanyag, illetve a fém-bőr tárgyak. Funkcióban a névjegytartók, pénzcspeszek, olajlámpák,

asztali finomacélárúk keresettek nálunk” – teszi hozzá. A tárgyak egyediesítése gravírozással lehetséges, de a szakember hangsúlyozza: az ajándéknak szánt személyes használati tárgyakba céglogót, hosszabb szöveget ne gravíroztassunk. Maximum a megajándékozott monogramja megengedett.

Egyedi fémtárgyak

Ha valaki a fém felhasználásával készült egyedi és egyben művészi tárgyak ajándékozását tervezi, első ötletként ötvösművészhez fordulhat, aki nemesfémből, tetszőleges designnal elkészíti a szokásos tárgyak valamelyikét, legyen az ékszer vagy kisebb-nagyobb használati tárgy. Az internet remek lehetőséget ad a keresgélésre. A www.napora.hu weboldalon keresztül jutnak el a vevők Vrba Györgyhez, aki hobbiként készít napórákat és acélképeket. „A napóra az ókorban és a középkorban is végigkísérte az emberek életét, és számlálatlan kivitelben készítették a többtonnás obeliszktól kezdve a „zsebnapóráig”, valamint az ennél is kisebb „napgyűrűig”. Szeretnénk feleleveníteni ezt a művészeti ágat, ötvözve az archaikust a modern technológiával” – meséli Vrba György. A tárgyakat kézi rajz után készítik el CNC vezérlésű marógéppel, 3-5 mm-es réz- vagy bronzlemezre, majd következik a „házi recept” szerinti antikolás. „Erre sikerült egy olyan módszert kifejlesztenünk, amely – ha van idő rá – magát a teljes anyagszerkezetet is előregíti” – teszi hozzá a mester. Az óra grafikájának megválasztásában van lehetőség az egyedi megrendelésre

is, de természetesen olyan megkötéssel, hogy a szerkezetnek működnie kell.

Külön érdekesség a másik egyedi termék, az acélkép készítése. A kívánt fotót speciális acéltüvel viszik fel pontgravírozással az acéllemezre, amelynek aztán a tökéletes befejezést a paszpartuval és a kerettel adják meg. „A technológiát a XVI. századi németalföldi üvegművesektől próbáltam átvenni, és ugyanúgy, mint a napóránál, a modern gépek által nyújtott lehetőségeket szerettem volna kihasználni” – mondja Vrba György.

Életműdíj

Az egyedi, fémből vagy fém felhasználásával készülő ajándéktárgyak egyik nagy csoportját a díjak, emléklapettek, serlegek jelentik. „Egyedi gyártású és tervezésű díjakat készítünk ügyfelünk, a Borsodi Sörgyár Zrt. megbízásából. A vállalat évről évre több kategóriában díjazza munkatársai teljesítményét, melyek közül az Év menedzsere és az Életműdíj azok, amikhez egyedi tárgyakat terveztünk ó évvel ezelőtt. Mindkét alkotás középpontjában egy sárga üveggolyó áll, ami egy csepp sört jelképez” – meséli Egriné Matisz Tünde, a Publicis Consultants Budapest pr-igazgatója. Előfordult már az is, hogy a rajzon megjelenő és a végül materializálódott tárgy nem egészen ugyanaz, aminek okát abban látja a szakember, hogy esetenként nem működik tökéletesen az összhang az iparművész-tervező és a kivitelező között, amiben a legkevésbé hálás szerep az ügynökségnek jut. „Fontos feladat az ügynökség életében az évente megrendezésre kerülő Csil-

A fémek, talán, mert végigkísérték az emberiség történetét, sosem mennek ki a divatból. A vas, a réz, a bronz, az ezüst és az arany tartósságuk, nemes megjelenésük miatt mindig az ajándékok toplistáján szerepelnek.

lagtúra megszervezése, amely egy Mercedes Benz oldtimer autók számára indított túra. A rendezvénysorozathoz – annak indulásakor – megtervezésre került a földíj, illetve az egyes kategóriák győzteseit megillető díj, amelyek Rotschild Noémi figuráját idézik. Szinte minden évben szembesülünk olyan, a gyártás során felmerülő problémákkal, amelyeket a készítő az alapanyagra vagy egyéb technikai problémára vezet vissza. Nagyon nehéz egy ilyen, hétköznapi élettől meglehetősen távol álló terület szakembereivel dolgozni, amikor nem ismerjük a szakmai nyelvet, a lehetőségeket és a korlátokat, vagy éppen a végeredményt erősen befolyásoló köztes lépéseket, fázisokat” – teszi hozzá a pr-szakember.

Csak a minőség tartós

Nem mindegy tehát, milyen alapanyagból és milyen technológiával készül az adott fémtárgy. „Úgy gondolom, a megrendelők sokszor nem tudják, hogy a költségek csökkentésére irányuló törekvésük komolyan a minőség rovására megy, ami egy olyan hosszú távon használt és a minőség hangsúlyozására készülő fémtárgynál, mint egy plakett vagy szobor, ki is derül – és sajnos már a használatnál vagy a megajándékozottnál” – fejti ki véleményét Kis László, a fémipari munkákkal foglalkozó Salamon-Stahl Kft. munkatársa.

Az alapanyag megválasztása, úgy tűnik, nem csak szakmai, de divatszempont is. „Az ezüst mostanában nem trendi. A minőségi fém ajándéktárgyaknál 18/8-as nemesacélt használnak, a köznyelv orvosi acélnak

ismeri, ebből készülnek ugyanis az orvosi eszközök. Ezenkívül a reklámajándék tárgyaknál előfordulhat még szálcsiszolt alumínium felhasználása is” – avat be a divatos alapanyagok részleteibe Buchala Tamás.

A szakmai szempontok mindenkor a készítendő tárgy szerint határozzák meg a szükséges alapanyagot, bár egy bizonyos szintig lehetséges a „helyettesítés”. A rozsdamentes acélt kiválthatják alumíniummal, rézzel, zamakkal vagy bronzal, amelyre aztán galvanizációs eljárással viszik fel a króm-, nikkelt, sárgaréz, bronz- vagy aranyréteget. A galvanizálást megelőzően a dísz tárgyat előkészítik, ami a sorják eltávolítását, a felület csiszolását, polírozását jelenti. Fontos megjegyezni, hogy a galvanizálás nem tünteti el, nem fedi be a karcokat, egyenetlenségeket, ezért a felületi hibákat mechanikai úton kell eltüntetni. Ha tükörfényes felületet szeretnénk látni a kész dísz tárgyon, akkor a polírozást még a galvanizálás előtt el kell végezni.

Galvanizálás előtt a dísz tárgyakat mechanikai vagy vegyi úton zsirtalanítják. Ez a munkafolyamat rendkívül fontos, hiszen a nem megfelelően előkészített felületre nem tapad rá tökéletesen a galvánréteg, illetve annak vastagsága nem lesz egyöntetű, és később lepattogzik, lekopik.

Másik probléma a dísz tárgy idő előtti elszíneződése, ami a nem megfelelő tisztaságú vagy töménységű galvánfürdő használatának következtében fordulhat elő.

Érdemes tehát pontosan betartani a technológiai utasításokat, és nem spórolni az alapanyagokon, mert ha a króm réteg később

lepattozik, leválik, akkor az „olcsóbb” megoldás végül mégis „drágább” lesz, figyelmeztet Kis László.

Olcsó és népszerű

Az egyik legolcsóbb reklámtárgy a bevásárlókocsi-érme, illetve a különböző kulcstartóra akasztható logók. Előállításuk technológiája az öntés, az egyik legősibb fémmegmunkálási forma. Régen a megolvasztott fémet egy nedves homokból kialakított formába öntötték, majd megszilárdulás után a formát leválasztva megkapták a nyers munkadarabot.

A modern öntési eljárások ettől lényegesen összetettebbek, pontosságuk, termelékenységük is sokat javult. Ma már precíziós öntéssel nagy pontosságú alkatrészeket is elő lehet állítani, melyek nem igényelnek jelentős utómegmunkálást. Az ilyen öntőszerszámok előállítási költsége azonban nagyon magas, és ez a kész munkadarabok árán is tükröződik.

A kulcstartókon fityegő bevásárlókocsi-érme öntését egyszerűbb módszerrel végzik. Az öntőformát hőálló gumiból készítik, ami szintén többször felhasználható, ám előállítási költsége minimális. Ezzel a módszerrel egyszerre akár tucatnyi munkadarabot is elő tudnak állítani, majd kihűlés után az öntvény kézzel is könnyen eltávolítható. Az elkészült öntvényt később galvanizálják, festik.

Az acéledényeket (például a fondue-szett lábaskáját) mélyhúzásos technológiával készítik. A speciális mélyhúzószerszám alsó részében egy, az edény külső formájára kialakított mélyedés található. Az üreg fölé he-

lyezik a munkadarabot, ami ekkor még kör alakú sík lemez, és területe hozzávetőlegesen megegyezik a kész edény kiterített méretével. A szerszám működésekor egy felülről lefelé mozgó acélmag – melynek mérete éppen a kész edény belső méretével megegyező – nagy nyomással belesajtolja a lemezt az alatta lévő üregbe. „A munkadarab rendkívüli erőhatásnak van kitéve, anyagának rácsszerkezete is átrendeződik, hiszen kétdimenziósból háromdimenziós formájúra alakul, ezért hűtő-kenő folyadékkal segítik elő a fém deformálódását.

Nagy falvastagságú munkadarabnál több lépcsőben kell elvégezni a mélyhúzást, a fondue-edény esetében ez valószínűleg egy lépésben végbemegy” – magyarázza Kis László. Egy ilyen szerszám csakis egy ilyen paraméterekkel rendelkező tárgy kialakítására alkalmas, így nagy szériák gyártásánál éri meg használni.

Egy másik, gyakran használt gyártási eljárás a lemezhajlítás, amelynek során a fémlemezt két, egymásba záródó forma alakítja a

Rozsdamentes acél

A rozsdamentes acélból (inox) készült ajándéktárgy igazán exkluzív megjelenésű. Anyaga nem korrodál, ellenáll a savaknak, nem látszanak meg a felületén az ujjlenyomatok. Ez annak köszönhető, hogy az eleve jó minőségű acélt krómmal és nikkellel ötvözik. Magas olvadáspontja miatt öntvények előállítására nem alkalmas, leginkább lemeztárgyakat készítenek belőle, úgymint névjegy-, tolltartó, szemüvegtok, asztali óra. Festést vagy galvanizálást természetesen nem igényel, mivel anyagában rozsdamentes. A munkadarabok felületét vagy tükrörfényesre polírozzák, vagy szálciszolják. Előbbi eljárás a sérüléseknek kevésbé kitett (vitrinbe való) dísz tárgyaknál jöhet szóba, míg a csiszolást azoknál az ajándéktárgyaknál alkalmazzák, melyek használat közben sérülhetnek, karcolódhatnak, és így a szálciszolt felületen kevésbé látszódnak ezek a mechanikai hatások.

A polírozás forgó filckorong és speciális polírpaszta segítségével történik. Lemeztárgyak polírozásánál ügyelni kell arra, hogy a súrlódás következtében túlmelegedett fém nehogy eldeformálódjon.

A szálciszolást dörzsvászonnal vagy – szintén inox anyagból készült – drótkoronggal végzik. Mintázata lehet párhuzamos vagy körkörös, az esztétikai elvárások szerint.